

Munhälsa och orofacial funktion hos personer med Cystisk fibros

Rapport från frågeformulär

Rapport baserad på data hämtade ur Mun-H-Centers faktabas om munhälsa och orofacial funktion hos personer med ovanliga diagnoser, MHC-basen. Insamling av data har skett genom att personen själv, anhörig eller vårdare fyllt i Mun-H-Centers frågeformulär om tandvård, matsituation och dregling. Kartläggningen omfattar 16 frågeformulär.

Synonym: CF, Cystisk pancreasfibros. Mukoviskoidos.

Beräknad förekomst: 60:1 000 000 invånare.

Orsak: Skadan eller mutationen finns i en gen på kromosom 7 som leder till minskad förmåga för cellerna att binda vatten. Sjukdomen ärvs autosamt recessivt

Allmänna symtom: Det är en stor variation i svårighetsgrad och symtom hos personer med Cystisk fibros (CF). Man blir gradvis sämre med åren, men följderna av sjukdomen går att fördröja. De slemproducerande körtlarna i kroppen fungerar inte som de ska, vilket ger segt slem som är svårt att transportera bort. Framförallt påverkas lungor och mag-tarmkanal. Detta medför hosta, andningsbesvär och att man lätt får infektioner i lungorna, samt svårigheter att tillgodogöra sig föda. Det vanligaste tecknet hos småbarn är att de inte ökar i vikt. Sjukdomen upptäcks oftast under första levnadsåret. Ett annat tecken på CF är ovanligt salt svett.

Orofaciala/Odontologiska symtom: Personer med diagnosen kan ha svårt att andas genom näsan och munandning ökar risken för muntorrhet. En del personer har besvär med gastroesofageal reflux (sura uppstötningar) vilket på sikt kan öka risken för emaljskador. Långvarig behandling med antibiotika är sannolikt förklaringen till att barn med cystisk fibros uppvisar färre hål i sina tänder än man skulle kunna förvänta sig. Vid längre tids antibiotikabehandling är det vanligt med svampinfektion i munnen.

Orofacial/Odontologisk behandling:

- De flesta behöver förstärkt förebyggande tandvård.
- Mot svampinfektion i munhålan finns effektiva receptbelagda läkemedel att tillgå.

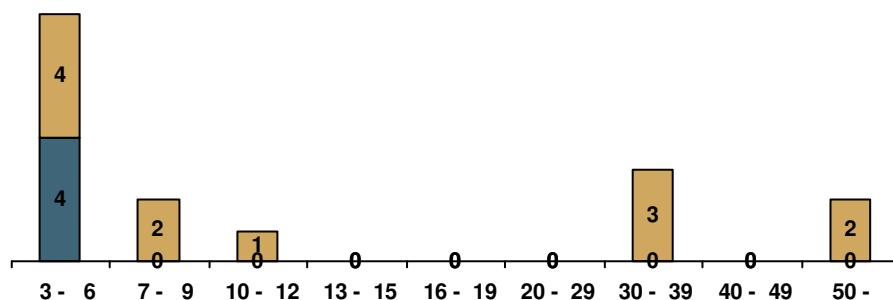
Källor

Socialstyrelsens kunskapsdatabas om ovanliga diagnoser.

MHC-basen – Mun-H-Centers databas om munhälsa och orofacial funktion vid sällsynta diagnoser.

Ågrenskas Dokumentation.

Åldersfördelning

Antal: 16

Åldrar: 3 - 54

Kön: M (4) F (12)

Tilläggsdiagnoser

Medicinsk funktionsnedsättning	Ja	Nej	Uppgift saknas
Medfött hjärtfel	0	13	3
Annan hjärt-kärlsjukdom	1	12	3
Epilepsi	0	13	3
Astma	0	13	3
Behov av andningsunderstöd	0	12	4
Allergi	4	10	2

Neuropsykiatrisk diagnos	Ja	Nej	Uppgift saknas
ADHD/ADD	1	13	2
Autistiskt syndrom	0	13	3
Autistiska drag	1	12	3
Asperger syndrom	0	13	3
Tourette syndrom	0	13	3

Allmän funktionsnedsättning	Ja	Nej	Uppgift saknas
Utvecklingsstörning	0	12	4
Motorisk funktionsnedsättning	1	12	3
Synnedsättning	1	11	4
Hörselnedsättning	1	13	2
Kommunikationssvårigheter	2	11	3

Om tandvård och munhälsa

Tycker du att du får den tandvård du behöver?

	Antal
Ja, i hög grad	10
Ja, i viss mån	5
Nej, inte särskilt	1
Nej, inte alls	0
Uppgift saknas	0
Summa:	16

Hur många gånger per år brukar du besöka tandvården?

	Antal
Tre eller flera gånger per år	2
Två gånger per år	1
En gång per år	11
Mer sällan än 1 gång per år	2
Uppgift saknas	0
Summa:	16

När röntgades dina tänder senast?

	Antal
Under de senaste två åren	8
För mer än två år sedan	1
Har aldrig röntgat tänderna	7
Uppgift saknas	0
Summa:	16

Sköter du dina tänder på ett bra sätt?

	Antal
Ja, i hög grad	7
Ja, i viss mån	8
Nej, inte särskilt	1
Nej, inte alls	0
Uppgift saknas	0
Summa:	16

Vem borstar dina tänder?

	Antal
Jag borstar alltid själv	6
Jag borstar själv ibland, och ibland får jag hjälp	5
Jag får alltid hjälp av någon annan	5
Uppgift saknas	0
Summa:	16

Hur ofta borstas dina tänder?

	Antal
Tre eller flera gånger per dag	1
TVå gånger per dag	12
En gång per dag	3
Mer sällan än varje dag	0
Uppgift saknas	0
Summa:	16

Om tandvård och munhälsa

	Ja	Nej	Uppgift saknas
Har du ont från munnen?	0	15	1
Känner du dig torr i munnen?	5	11	0
Har du slagit i dina permanenta framtänder allvarligt någon gång?	3	12	1
Tycker du att du har ett avvikande bett?	1	15	0
Har du haft tandställning?	0	16	0
Tycker du att du har behov av tandreglering/tandställning?	1	14	1

Gnisslar eller pressar du tänderna på natten?

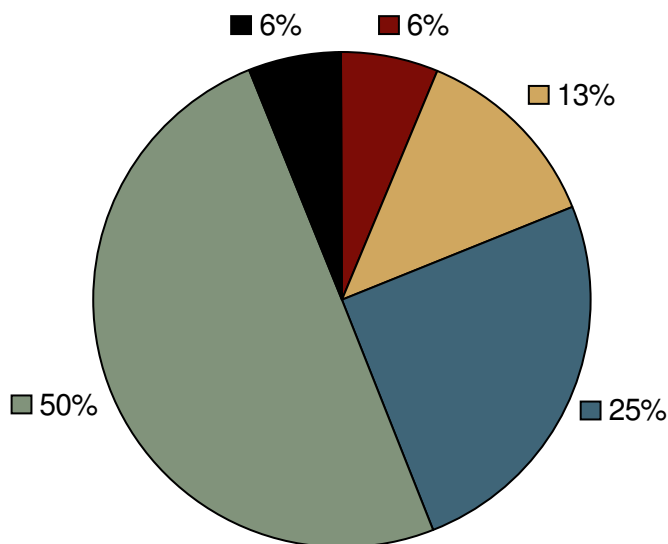
	Antal
Aldrig	10
Någon gång i veckan	5
Varje natt	0
Uppgift saknas	1
Summa:	16

Gnisslar eller pressar du tänderna på dagtid?

	Antal
Aldrig	16
Någon gång i veckan	0
Varje dag	0
Uppgift saknas	0
Summa:	16

Hur det går att äta

Har du några problem med att äta?

	Antal
Ja, i hög grad	1
Ja, i viss mån	2
Nej, inte särskilt	4
Nej, inte alls	8
Uppgift saknas	1
Summa:	16

Hostar du dagligen i samband med måltid?

Får du kväljningar dagligen i samband med måltid?

Får du sura uppstötningar dagligen?

Kräks du ofta (minst 2 gånger i veckan)?

Har du dålig aptit?

Dröjer det länge innan du kan svälja en tugga?

Pressar du fram tungan när du skall svälja så att mat hamnar utanför munnen?

Har du svårt att tugga, dvs finfördela kosten med hjälp av kindtänderna?

Har du svårt att ta av maten från skeden med läpparna?

Har du problem med att mat och dryck läcker ut genom mungiporna?

Brukar mat ligga kvar i munnen efter måltiderna?

Får du näringstillförsel på annat sätt än via munnen?

	Ja	Nej	Uppgift saknas
Hostar du dagligen i samband med måltid?	1	14	1
Får du kväljningar dagligen i samband med måltid?	1	14	1
Får du sura uppstötningar dagligen?	0	14	2
Kräks du ofta (minst 2 gånger i veckan)?	2	13	1
Har du dålig aptit?	3	11	2
Dröjer det länge innan du kan svälja en tugga?	2	13	1
Pressar du fram tungan när du skall svälja så att mat hamnar utanför munnen?	0	15	1
Har du svårt att tugga, dvs finfördela kosten med hjälp av kindtänderna?	1	15	0
Har du svårt att ta av maten från skeden med läpparna?	1	15	0
Har du problem med att mat och dryck läcker ut genom mungiporna?	0	15	1
Brukar mat ligga kvar i munnen efter måltiderna?	1	15	0
Får du näringstillförsel på annat sätt än via munnen?	2	13	1

Om dregling

Dreglar du?

	Antal
Dreglar aldrig	15
Dreglar ibland - inte varje dag	1
Dreglar ofta - varje dag	0
Konstant dregling	0
Uppgift saknas	0
Summa:	16

Hur mycket dreglar du?

	Antal
Lätt dregling, bara på läpparna	0
Måttlig dregling, på läpp och haka	1
Riklig dregling	0
Mycket riklig dregling	0
Uppgift saknas	0
Summa:	1

Är dregling ett problem för dig?

	Antal
Ja, i hög grad	0
Ja, i viss mån	0
Nej, inte särskilt	0
Nej, inte alls	1
Uppgift saknas	0
Summa:	1

Är dregling ett problem för din familj eller omgivning?

	Antal
Ja, i hög grad	0
Ja, i viss mån	0
Nej, inte särskilt	0
Nej, inte alls	1
Uppgift saknas	0
Summa:	1